

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház, I. emelet.
Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvetetnek.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Lemberger Ármin.

Előfizetési árak
Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Elismerés Pécs sz. kir. városnak.

Boda Vilmos, Szegzárd városának orsz. képviselője, lapjában, a „Tolnamegyei Közlöny“-ben, m. hó 28-án vezércikket írt a dunai áthidalásról, melyben rámutat a zombori érdekeltségnek azon mozgalmára, hogy a küszöbön lévő dunai áthidalást ne Baja és Báltaszék, hanem Zombor és a baranyamegyei Kis-Köszeg között eszközöljék. Czikkének befejezése a következő:

Mégis legérdekesebb lenne a dologban azt tudni, hogy minő állaspontra helyezkedik Baranyavármegye és Pécs városa a megindult mozgalommal szemben? Valjon megmarad-e korábbi állásfoglalásánál, vagy pedig érdekből az újabb keletű mozgalom támogatására vállalkozik? Ennek is nem sok idő múlva, ki kell derülni; mert bár még ebben az esetben sem feltjük igazságos ügyünk győzelmét, azért mégis jó lesz, a jövőre való tekintetből tudni, hogy hol kell keresni hű, megbízható szövetséges társakat és hol nem.

Ehhez a cikkhez a „Pécsi Napló“, a baja-báltaszéki áthidalás egyik leghűségesebb zászlóvivője, f. évi 71-iki számában a következő megjegyzéseket fűzi:

Szívesen megnyugtadjuk a cikkíró, hogy már most tisztában legyen azzal, hogy Tolnavármegye továbbra is számíthat Pécs városának és Baranyavármegyének a szövetségére. Amióta Baranyavármegye, Pécs város, és a pécsi kereskedelmi és iparkamara állást foglalt a baja-báltaszéki áthidalás mellett, nem merült föl olyan újabb jelenség, mely az egyszer elfoglalt álláspont megváltozta-

tására készíthetné a nyilatkozataikban minden esetre komoly törvényhatóságokat és a kereskedelmi és ipari érdekeket nem kizárólag helyi érdekek szem előtt tartásával mérlegelő kereskedelmi és iparkamarát. A nagy közgazdasági érdekek kielégítésére fontosabbnak és előnyösebbnek tartottuk a baja-báltaszéki áthidalást, de mi pécsiek mindig azt hangoztattuk, hogy helyi érdeke ezen áthidalásnak csakis a báltaszék-pécsi vasút kiépítése esetén lenne. Pécs önzellenségének ékesen szóló jele, hogy ezen helyi érdekek kielégítésének biztosítása előtt nyílt és határozott állást foglalt a baja-báltaszéki áthidalás mellett és a „Pécsi Napló“, bár nem kér magának részt az immár kivívott sikerből, a cikkek valóságos arzenálját küldötte utnak, hogy hozzájáruljon a hidépités megvalósításához. És most, mikor czélnál vagyunk, most még bizalmatlansággal találkozunk és nyíltan kérdést intézünk ide, hitek maradunk-e a zászlóhoz, melyet immár kitzűzhetünk a bevett vár fokára! Kedvünk volna azt mondani, hogy ez insinuáció, de az elért siker engesztelékenyen tesz és beírjuk annak hangoztatásával, hogy ma ugyanazon állásponton vagyunk, mint voltunk ezelőtt 5—10—15 évvel, de mind hangosabban követeljük, mozogjunk már a báltaszék-pécsi vasuti összeköttetés érdekében is, mert az ezen vasuti terv megvalósítása érdekében a törvényhatóság által kiküldött bizottság még első tanácskozását se tartotta. Ennyit törődnek nálunk a legfontosabb, élethe vágó forgalmi érdekekkel! Nem mondjuk, hogy nem látnók igen szívesen és alsó-Baranyavármegyére nézve nagyon is előnyösnek tartanók

a zombor-kisköszegi áthidalást is, *de fantomok után nem futunk* és beírjuk azzal, ami egyelőre elérhető. Bizonyos, hogy el fog érkezni ezen második áthidalásnak ideje is és akkor újra ott leszünk teljes odaadásunkkal, amikor majd ezt kell és ki lehet majd küzdeni. Ma azonban mindkét áthidalásról beszélni nem lehet és a zombori mozgalom egy nappal sem fogja késleltetni a baja-báltaszéki áthidalást. Erre nézve nyugodtak lehetnek úgy *Baján*, mint Tolnavármegyében.

* * *

Lapunk, mely a szerénytelenség vádja nélkül hangoztathatja, hogy a baja-báltaszéki áthidalás mozgalmában mindenkor előljárt, nem hagyhatja szó nélkül Boda Vilmos képviselő úr megjegyzéseit és készséggel ragadja meg az alkalmat, hogy az igazán érdemtellenül gyanuba vett Baranyavármegyének és Pécs városának a legteljesebb igazságot szolgáltatassa.

Midőn *Bartal* Bélának Tolnavármegye közgyűlésén az áthidalás érdekében történt, ismeretes felszólalása után a *bajai* előkészítő bizottság egy-két tagja újból élére állt a megindult akciónak, aggódva tekintett körül, honnét vegyen vezért ez újabb mozgalom számára, a ki tekintélyénél és erkölcsi súlyánál fogva a nagyszabásúnak ígérkezett mozgalmat a kellő eréllyel és tapintattal vezethesse, mert *Baján*, egyrészt azért, nehogy a helyi érdekek szempontja ismét előtérbe nyomuljon, másrészt, mert a politikai viszonyok még ebben a kérdésben is különvált frakciókra tagolták a társadalmat, egy minden tekintetben megfelelő vezéregyén-

T Á R C Z A.

Kis karikagyűrűm . . .

*Kis karikagyűrűm el-elvénem egyre,
Úgy csillog, úgy ragyog, akár a nap fénye.*

*Kis karikagyűrűm hosszan csókolom . . .
És mintha érezném
És mintha értené, kérdem suttyóin:*

*Kis karikagyűrűm oh mondj hát énnekem,
Ugy-e nagyon szeret engem a kedvesem?*

Kanissai Bella.

Kaudelné kukliprédikációi.

IX.

Boldizsár inggombjairól.

A „BAJAI HIRLAP“ EREDETI TÁRCZÁJA.

Reményelem, hogy most jobbkedvű vagy, mint reggel voltál, Boldizsár. — Kérlek, tedd meg a kedvemért és ne füttyülj, mert nem azért feküsznek le az ágyba, hogy füttyüljenek; de te nem tehetsz róla, hogy ilyen vagy, hogy mihelyt egyet szólok, az már ok arra, hogy sértegezz. Valaha jó léleknek tartottaiak; durvaságaidat csak most mutogatod. *Hagyjalak aludni?* De nem akarlak aludni hagyni. Ez az egyetlen alkalmas idő, amikor veled egy szót válthatok és meg kell engem hallgatnod. Egész napon át százféle dolog van és ezerféle dolog akadályoz, hogy veled egy szót is válthassak, hát csak megengedheted, hogy este veled egy szót válthassak, ami — magad is beláthatod — elég ritkán történik. Különös! Mert neked egyszer egy gombod hiányzik az inged gallérrjáról, nem kell össze-vissza szitkozódni!

Nem szitkozódtál? Boldizsár, én azt hiszem nem mindig tudod, hogy mérgedben mit cselekszel.

Nem voltál méregben, Boldizsár? Hm! Ugy beszélsz, mintha nem tudnám, hogy mi az méregben lenni. De én azt hiszem, hogy tudom, mert én — a jó Isten a megmondhatója — elég ideje élek veled együtt, hogy megtudhassam. Kár, hogy nem panaszkodhatol másért, mint egy hiányzó inggomboskáért. Csak lenne olyan feleséged, amilyent érdemelsz, Boldizsár, akkor belátnád, hogy milyen kincs vagyok én. Fél napon át ki nem jön a kezemből a tü, meg a czérna és folyton van dolgom majd a te holmiaidnál, majd a gyermekeidnél és tisztára rabszolgált csinálsz belőlem. És mi a köszönet érte? Te nagy Isten! Ha csak egyetlen gomboska is hiányzik az ingeden, mindjárt kész a patália.

Mit beszélsz? Hogy nincs igazam? Megmondom neked, Boldizsár, ezerszer is, hogy senki emberfiának a gombjait nem varrják oly tartósan fel, mint a tiedet. Csak tettem volna el a te régi ingeidet, abból az időből, amikor összekevertünk, akkor megmutathatnám, milyen rosszul voltak a gombjaid felvarrva.

Igenis érdemes róla beszélni. De te mindig így csinálsz. Mihelyt egy szót szólok, haragszol, tombolsz, szidsz, átkozódsz és betiltod, hogy egy szót is szóljak. Így csináltak ti férfiak! Megtiljtatok nekünk szegény asszonyoknak, hogy egy szót is szóljunk és akkor mindig nektek van igazatok.

Valóban, Boldizsár, nagyszerű fogalmad van az asszonyokról, valószínűleg azt hiszed, hogy nincs más dolgom, ním a férjeik inggombjaival foglalkozni. Pompás fogalmad van a házasséletről. Az már igaz. Ha mi szegény asszonyok előre tudnók, mit kell nekünk eltűrni, elviselni majd egy inggombért, majd valami más csekélységért,

ha csak legkevésbé is tudnók, akkor nem születtek még meg az a férfi, akinek a rabszolgájává lennők egy egész életen át.

Hogy mit kellene nekünk tenni, Boldizsár? Nélkületek élni, a mi százszor okosabb és jobb volna. Az bizonyos.

Nyíltan meg kell neked mondanom, nem is hiszem, hogy az inged gallérrjáról a gomb valóban hiányzott; sokkal inkább hiszem, hogy szándékosan tépted le, hogy belém köthess. Oh! Egy ember sem érti jobban a módját, hogy kell a veszekedésre okot és alkalmat találni, mint te. Mert valóban feltűnő, hogy ne lett volna gomb az inged gallérrján, miután nincs a földön még egy asszonyi teremtet, aki nálamnál nagyobb rabszolgája lenne a férje inggombjainak. Egy szóval, nagyon feltűnő nekem ez a dolog.

Az a vigasztalás azonban megmarad nekem, hogy nem tarthat már sokáig. A te dühösködésed és veszekedésed egészségedemet aláasta és az élet nem tarthat már sokáig.

Igen, nevsz csak Boldizsár, nevsz csak. Tudom jól, hogy nevetnél, ha meghalnék, — oh, abban nem kételkedem. Ebben áll a te szerelmed, a te gyöngédséged. Sohasem szólok róla egy szót, de napról-napra érzem, hogy gyengülök, napról-napra, jobban-jobban. Ha meghaltam, kíváncsi leszek, hogy a te második feleséged hogyan fog a te inggombaiddal törődni. Akkor lásd és érezd a különbséget közte és köztem. Igen, Boldizsár, akkor jussak eszedbe és az Isten meg fogja adni, hogy többször fog ingedről egy gomb hiányozni, mint mostanában.

Isten ments', Boldizsár, nem vagyok én bosszúálló asszony. Még senkinek sem jutott eszébe, hogy engem bosszúállónak nevezzen. Mit mondasz?

Még senki sem nevezett engem úgy, mint te?

seget nem találhattak. Ekkor esett a választás Pécs sz. kir. városára és mi tartozunk a történelmi igazságnak azzal a kijelentéssel, hogy *Majorossy Imre*, Pécs sz. kir. város dérek és lelkes polgármestere, támogatva hű szövetségesei, a *pécsi kereskedelmi és iparkamara* és a fáradhatatlan *pécsi sajtó*, első-sorban pedig a „*Pécsi Napló*” által, a legnagyobb hazafias készséggel és örömmel vállalkozott a vezető szerepre — és hogy annak mily derekasan, mily örvendetes sikerrel felelt meg, ezt a beállott változás folytán bizonyíthatnunk aligha kell.

A ki majdan megírja e fontos közgazdasági kérdés megoldásának történetét, az kell, hogy hálával és elismeréssel adózzék Pécs sz. kir. városának és hűségesei satelleseinek, és hogy feljegyezze, miszerint abban a dicsőséges küzdelemben, melyet lankadatlan kitaratás és megalkuvást nem ismerő buzgóság három évtizeden át e kérdésben megvívott, az oroszlanrész Pécs szab. kir. városát illeti.

Rút hálátlanság tehát még csak a gyanú árnyékával is illetni Pécs sz. kir. városát, mely önzetlenségének oly fényes tanubizonyosságait szolgáltatva, hogy egy különben is halva született, kisebbszerű mozgolódás kedvéért meg fogja tagadni multját és az egyszer felismert országos szempontok széles országutjáról a különleges helyi aszpirációk zsákutczába fog eltévelyegni.

Ez sohasem fog bekövetkezni és ép azért elismeréssel és hálával hajtjuk meg zászlónkat Pécs szab. kir. város törvényhatósága és lelkes szövetségesei előtt és sietünk eloszlalni ama aggodalmakat és kételeyeket, melyeket nyilván csak a viszonyok és körülmények nem eléggé alapos ismerete szülhetett.

Dr. L. Á.

Városi kórházunk tüdővésztes pavillonja.

Általános meglepedést keltett a törvényhatósági februári közgyűlésnek azon határozata, hogy *dr. Ladányi Mór* kórházi főorvosnak indítvány: miszerint az épülőfélben lévő városi kórház tüdővésztes pavillonnal egészítsék ki, egyhangú helyesléssel elfogadtatott.

Oly vívmány ez, amely méltán helyet kér

Az nem tartozik ide, Boldizsár, mert elhiheted nekem, hogy a te heves, veszekedő természeted nem kellene nekem, még egy millióért sem. Milyen szerencse rád nézve, hogy én nem vagyok olyan veszekedő, amilyen te vagy. Gondold meg, milyen világ volna a háznál. Különböznem bannám, ha olyan feleséget kaptál volna, akinek jól pörög a nyelve, legalább megtudnád, milyen különbség van asszony és asszony között. De miután nincs módodban összehasonlításokat tenni, engem mindenféle módon elnyomsz, mert én egy töredelmes, jólelkű birka vagyok, amelyik soha sem védi magát. A te helyeden ugy szegyel-ném magam, hogy elsüllyednék szegyenletemben.

És milyen rossz példát adsz te ezzel a gyermekeidnek. Idővel a fiaid egy hajszállal sem lesznek jobbak náladnál. Hát nem beszéltél az egész reggeli alatt, pedig vasárnap volt, folyton folyvást azokról az átkozott inggombokról? És te még azt akarod, hogy jó kereszténynek tartsanak! Mit fognak a gyermekek idővel rólad gondolni, ha majd nagyobbak lesznek, hogy te mennyit pörögtél egy nyomorult inggombért. Mivelt ember egy szót sem szolt volna róla.

Miért nem fogod be a számat? Egész egyszerűen azért, Boldizsár, mert nem akarom — látod, ezért, kizárólag csak ezért. Mit, lássam, hogy hogyan pusztul el az egész háziboldogságom, egyetlen egy inggombért a sűríg hagyjam magam töled mérgecseni és egy szót se szóljak róla? De hát ilyenek a férfiak. Így tesznek mindig. Nos, én már tudom, hogy a jövőben mit teszek. Miattam lepotyoghatnak mind a gombjaid, én nem fűzök be a tübe és kíváncsi vagyok, hogy mit fogsz akkor szólni.

Majd mással fogod akkor felvarratni? Nos, ez pompásan illik nős emberekhez, olyan feleségeket ilyenekkel fenyegetni, amilyen feleség én vagyok, aki — bátran állíthatom — gombjaidnak

városunk legszebb intézményei sorában és bizonyára nem lesz érdektelen az alábbi részletes ismertetés, mely a pavillon egész kimerítő tervrajzát foglalja magában.

Mocsányi Károly műépítész részletes terve, melyet a „Tuberkulózis” cz. folyóirat e hó 1-én megjelent számából merítünk, a következő:

A 200 beteg fölvetelére épülő bajai kórház egy újabb épülettel bővítik ki, a *tuberkulózis-betegek* részére épülő külön kis pavillonnal.

Az egymeletes pavillon 7 férfi és 7 női beteg fölvetelére fog szolgálni.

Földszinten a férfiak, emeleten a nők nyerne elhelyezést.

Mindegyik betegosztály áll két szobából, egyenkint 3 beteg részére és egy külön-szobából 1 beteg részére. Utóbbiban esetleg 2 beteg is elhelyezhető.

A kórszobák egy 2.45 méter széles és 14.35 méter hosszú északra fekvő zárt folyosóra nyílnak, a mely rossz időben a betegek tartózkodójául és sétahelyül fog szolgálni és a mely 1.75 méter széles összekötő folyosó által összefüggésben van az épület déli oldalán elhelyezett nyílt fekvő-folyosóval. Utóbbira nyílnak a kórszobák ablakai. A fekvő-folyosó, a mely 3.30 méter széles és 12.20 méter hosszú, a déli és keleti nap irányában fekszik, a forró délutáni naptól pedig egy elépített épületszárny által megvédve.

Főszempontok voltak a tervezésnél: a két-nemű betegnek szigorú elkülönítése, valamint az, hogy az egyes helyiségek észszerű fekvéssel bírjanak és hogy a pornak és piszoknak lerakása elkerültesék, illetve padlók, falak, lépcsőfokok, ablakok, ajtók stb. könnyen és gyorsan tisztogathatók legyenek.

Mindazon helyiségek, a melyek a betegek közös használatára szolgálnak, úgy mint: ebédlő-, fürdőszoba, vizgyógyászat helyisége, ruhatár (illetve cipőváltó), hideg-konyha és orvosi rendelőszoba, a tulajdonképpeni betegosztályokon kívül nyerne elhelyezést.

A közös étkezőtermet, valamint az alatta fekvő fürdő- és vizgyógyászati helyiséget az emeleti lépcső választja el a betegosztályoktól. Az így teljesen elkülönített étkező-terem a lépcső felemelati nyughelyéről nyílik úgy, hogy földszinti és emeleti betegek által egyaránt kényelmesen megközelíthető.

A földszinti lépcsőházból balra 4 lépcsőfokon lemenve, a fürdő- és vizgyógyászati helyiséghez jutunk, jobbra pedig 3 lépcsőn fölhaladva, a föld-

rabszolgája volt mindig. Hm, hm, valaki más, aki gombjaidat felvarrja. Nos, Boldizsár, amíg én élek, addig ez meg nem történik. Ha már meghaltam — ami az én sokféle, nagy szenvedéseim mellett nemsokára bekövetkezhetik — ha én már meghaltam — Istenem, milyen szivtelen szörny vagy te — hogy az én keserves panaszaimnál így tudsz hortyogni.

Te nem hortyogsz? — Azt te mindig úgy mondd és az nekem egészen mindegy, hortyogsz-e, nem-e. Hm, hm! Tehát valaki más varrja fel a gombjaidat. — Lám, lám, ki hitte volna! Egy cseppet sem csodálkozom, mert nálad már semmi sem lep meg engem. Az emberek már régen megmondták nekem, hogy végre ide jutunk, de én nem akartam elhinni mostanig, amikor a gombok a szememet megnyitják.

De az egész világ tudja meg ezt, hogy te, Boldizsár nekem, a feleségednek, — nekem illet mondaní, hogy más varrja fel a gombjaidat — más szóval tehát: én ne legyek többé az úr a háznál. Óh, Boldizsár, ilyen büntetést nem vennék a lelkiismeretemre. — Így nem bánthatam meg a feleségetem.

Nem, Boldizsár, én nem bolondultam meg — de úgy látszik, hogy a te fejedben nincs minden rendben, vagy inkább a szivedben, ami még rosszabb, mert egy inggombról sem beszélhetek, hogy a saját házamban ne sértegensenek.

Köböl van a szived, Boldizsár, kemény, mint a szikla, mint a kavics — engem, egy nyomorult gomb miatt megfenyegetni, valóban borz — egy — nyomorult — gomb — ni —

„A természet megmentett engemet, legalább az éjjelre a többi veszekedéstől”, mondja Boldizsár, „feleségem esendesen elaludt”.

Fordította: L. M.

szinti lépcsőnyughelyről egyrészt a betegek közös cipőváltó-helyisége, másrészt egy kis ápolószoba nyert elhelyezést. A földszinti padló 0.60 méterrel magasabban fekszik a külső járdánál és miután az épület takarékosági szempontból alapincézve nincsen, azért a talajnedvesség visszatartása végett az összes földszinti padlók alatt 15 cm erős betonréteg alkalmazatik, azonfölül pedig az összes falak aszfalt-szigetelő-lemezrel láttatnak el.

A lépcsőház földszinti nyughelyéről nyílik a férfi-osztály.

A lépcsőfokok 14 cm. magasak, tehát elég kényelmesek; a lépcsőfokok szélessége pedig 1.40 méter.

Az emeleti lépcső-nyughelyről nyílik egyik oldalon az orvosi rendelő-szoba, másik oldalon egy kis hideg-konyha, középről pedig a női osztály.

A betegosztályok mindegyike egy-egy mosdószobácskával bír, a melyben minden egyes betegnek megvan a külön mosdója. Ezen mosdószobákból nyílnak az előtérrel ellátott klozetek. A mosdószobák egyszerűsége az étkezés előtti és utáni mosakodás céljaira szolgálnak.

Az ápoló szobák, orvosi rendelő-szoba és az étkező-terem hajó-padlóval láttatnak el, minden egyéb helyiség padlója granitto-terazzóból készül, a mely tisztántartás szempontjából a falakra gombolytuen föl lesz hajlítva.

Az ajtók és ablakok tagozatai, valamint a falaknak egymáshoz való csatlakozásai mindenütt legömbölyítettnek. A lépcsők egészen síma és zománcezfestéssel bemázolt védőkorlátokkal láttatnak el, a fürdőszobák, mosdószobák, klozetek falai szublimált mosható zománcez-fénymázzal fognak birni. A klozetek vízmosásu rendszerrel készülnek, a fekáliák és egyéb fertőzött anyagok pedig a többi pavillon fekáliával együtt biológiai tisztításnak vettettek alá.

A pavillon fűtése kályhák által történik, a világítás pedig légszesz által.

Vízvezetési kagylók, villamos csengők a szükséges mennyiségben alkalmaztatnak és a pavillon a többi épületekkel telefon által van összeköttetésben.

A pavillon élelmezése a közelben fekvő gazdasági épület konyhájából történik.

Ugy a kórszobák, valamint a többi tartózkodásra szolgáló helyiségek falaiban téli és nyári szellőző-kürtök alkalmaztatnak, azonkívül az ablakok felső szárnyai alulról kényelmesen kezelhető szellőző-készülékekkel láttatnak el.

A háromgyas betegszobákban egy-egy betegre eső légmennyiség 33.63 köbméter; az egygyas külön-szobák légmennyisége 67.26 köbméter, két beteg elhelyezése esetén tehát egy-egy helyre 33.62 köbméter levegő esik.

A pavillon akként tervezetett, hogy az később nagyon könnyű szerrel kibővíthető legyen.

Az építést a legközelebbi napokban megkezdik, úgy, hogy a pavillon a többi épületekkel együtt 1903. őszére teljesen elkészül és rendelkezésnek átadatik.

Építési költség 38.000 korona.

Helybeli és vidéki hírek.

A baja-báttaszéki Dunahid előmunkálatainak felülvizsgálata. Egy hónapi szorgos munkásság után a városunkban időző mérnök-bizottság elvégre befejezte a baja-báttaszéki áthidalás előmunkálatait, melyek alapján most már el fog határozatni, vajjon megvalósul-e a legvitalisabb érdekünk: hogy a hidat *közrelőnül Bajánál* építsék ki. Mint értesülünk *Geduly Gyula*, miniszteri tanácsos, a m. kir. államasutak építési főosztályának igazgatója penteken este egy nagyobb szakbizottság kíséretében Bajára érkezett a teljesített előmunkálatok felülvizsgálata és annak végleges megállapítása végett, hogy az áthidalás hol fog megtörténni.

Ezen bizottság tagjai *Faragó Lípót* min. tan., *Czekeliusz Aladár*, *Menczer Lajos*, *Nagy Odön* műszaki tanácsosok, *Novák Bertalan* és *Breidl Károly* vasuti felügyelők, kik *Schmausz Endre* főispán és *Dr. Hegedüs Aladár* polgármester kíséretében végleg megállapították a vasuti vonal és a hid irányát, mely szerint a hid a Spitzer-félé szeszgyár mögött mintegy 250 méternyire fog megépíttetni. Kilátásba helyezte a budapesti bizottság, hogy *Lány Lajos* kereskedelmi miniszter is el fog jönni az előmunkálatok megtekintésére.

Zenés mise a plébánia-templomban. Husvét vasárnapján délelőtt 10 órakor zenémise lesz a helybeli plébánia-templomban zeneművelő tarsi-

dalmunk több előkelő tagjának közreműködésével. Előadják az alkalomból Derlik vegyeskarrá írt miséjét, melynek keretében Pembauer „Regina coeli”-jét lesz alkalomunk meghallgatni. Offertoriumra egy Engesser-fele „Pater noster”-tercettet énekelnek; Marcell Andorné, Kollár Ágoston és Melles Károly. Az orgonakíséretet Hegedűs Ernő főgymn. tanuló látja el.

Zongorafelavítás a Casinóban. A Casinó — mint már közöltük — családi estélyei kedélyességének emelésére zongorát szerzett be, melyet *Beetzssy* Gyuláné úrnő pompás zongorajátéka avatott föl e hó 1-én, Szabó Erzsike úrhölgy (Pécs) szíves ének-előadását zajos tetszéssel fogadták.

Polgármesterek kongresszusa. A törvényhatósági és rendezett tanácsú városok polgármesterei három év óta minden év tavaszán gyűlésre gyűlnek össze. Győrben kezdtek meg az értekezletet, Aradon és Szegeden folytatták s az idén Debreczenben tartják meg. A szegedi megállapodás Debreczent jelölte ki az idei kongresszus színhelyül és *Kovács* József polgármester már értesítette a városok polgármestereit, hogy a május hó 18-án tartandó tanácskozásra Debreczen város szívesen várja őket vendégül. A tanácskozás és a vendégek fogadtatásának programját később fogják megállapítani. A polgármesterek kongresszusáról értesítettek Baja város polgármesterét *Dr. Hegedűs* Aladárt is, aki valószínűleg szintén részt vesz a nagyfontosságúnak ígérkező tanácskozáson.

Dr. Hadzsy János orsz. képviselőről a keddi estilapok riasztó híreket közöltek. Most arról értesülünk, hogy Dr. Hadzsy János állapota változatlan, s hogy újabb aggodalomra ok nincsen. Ez az értesítés meggyeztette nagy megnyugvást fog kelteni.

Tóth Kálmán születésének évfordulója. „Kivessző féleben vannak a régi, jó erkölcsök — írja lapunk egy barátja és legszebb tradícióinkat, nemzeti büszkeségünk emlékeit sem ápoljuk többé. Szürke nap lett immár március 31-ike is, az a nap, melyen Tóth Kálmán, Baja város büszkesége és nagynevű szülőtte a napvilágot meglátta.” — Jöszrenesse, hogy elvetve akad még pár lelkes ember, kik áthatva e napnak mindig emlékezetes voltától, ünneppé avatják azt. Kár mindenesetre, hogy Baján a sok társaságot és önképzőkör közül csak egynek ünnepeiről szólnak a krónika.

A helybéli *m. kir. kertművelés-iskola* kertészgyakornokainak „Bereczki Máté” önképző-köre m. hó 29-én sikerült diszüléssel adozott nagy költőnek: Tóth Kálmán emlékének. A formás és sikerrel interpretált programja a következő volt: 1. Tóth Kálmán, „A gyöngyvér”; előadta Blahovits György költészszerre. 2. Tóth Kálmán: „Előre!” szavaltta Ubitz Antal, ki hatásos és lelkesítő előadásával valóban magával ragadta a hallgatóságot. 3. Fratinicsi Endre elnök olvasta föl azután szépen megírt tanulmányát Tóth Kálmánról. A felolvasást viharos tapsal fogadta a szépszámú közönség. 4. Tóth Kálmán, „Halál” szavaltta Willingsdorffer Viktor verffel és hatást kelte. 5. Tóth Kálmán, „Kik voltak a honvédek?” szavaltta Paczelt János. A tetszés-zaj addig nem akart csillapodni e valóban gyönyörű szavalat után, míg az ügyes szavaló Abrányi Emilnek „Mi a haza?” cz. költeményét el nem szavaltta, mire a mindvégig emelkedett hangulatban lefolyt ülés véget ért.

Halálkozás. Vettük a következő gyászlapot: Alulírott úgy a magam, valamint az összes rokonság nevében szomorodott szívvel jelentem a szeretett férj, jó testvér, sógor és nagy bátya *Swaton József* nyug. magy. kir. adóhivatali ellenőrnek folyó évi március hó 30-án d. e. 11 órákor, életének 86-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentség ajtatos felvétele után bekövetkezett gyászos elhunytát. A megboldogult hült teteme f. évi április hó 1-én délután 4 órákor fognak Tóth Kálmán-utca 627. sz. gyászházából a róm. kath. szertartás szerint a szent Rókusról címzett sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent-mise áldozat a megboldogult lelki üdvéért ugyancsak f. évi április hó 2-án reggeli 9 órákor fog a r. kath. plebania-templomban a Mindenhatónak bemutatattni. Baja, 1903. március 31. Áldás és béke porairai! Özv. Swaton Józsefné sz. Vasznér Katalin, neje. Swaton Ferencz, Swaton Antónia, testvérek. Föliszl. Vasznér Lipót plebános, sógor, Vasznér Canisia, Swaton Ferenczné, sógornő, ifj. Swaton József, nevelt fia és családja.

Közgyűlés. A Magyarországi munkások rokkant és nyugdíjgyűléstének bajai fiókja ma délután 4 órákor tartja rendes évi közgyűlést a Bajai Kereskedő Ifjak együletének helyiségében. A t. tagok kéretnek teljes számban megjelenni.

A bajai szinkór építésének újabb elhalasztása. Biztosra vettük, hogy régi óhajátusunk immár a közel jövőben megvalósul és a miniszterleg is helybenhagyott tervezet szerint még az idén megkezdik a szinkór építést. Most arról értesülünk, hogy a szinkór építése ismét elodázást szenved, mert *Czérnay* Imre városi biz. tag és négy társa indítványt terjesztenek az április havi közgyűlés elé, melyben tiltakoznak az ellen, hogy a színház a város központiútján kissé távolosó vonatkerthez

építtessék és *kéri a tervnek elejtése mellett, a félig kőből, félig fából tervezendő fúthető színházat a „Barány Szállóba” hátulso tágas udvarára építeni.* „Ezen a helyen mint egy hatalmas negyzetben nagyon szépen emér egy ilyen színház egy kisebb-szerű sétány keretében. A színház — úgymond az indítvány — ez esetben szabad téren is állna, régi szokott helyén, mindenki által könnyen megközelíthető volna, ezenfelül a Barány vendéglő forgalmára kedvezően hatván, ennek bérösszege is emelhető és ezáltal a város jövedelme is szaporítható lenne. A mi pedig a költségeket illeti, ez sem kerülne sokkal többbe, mint a vasuti kerthe tervezett szinkór, mivel a telek ügyis a város tulajdonát képezi.”

Jótekonyság. A bajai izr. nőegylet a múlt héten 560 kor. adott jótekonny ezélra, mely összegből 400 kor. szegények közt kiosztották, 60 kor. adott a helybéli „Izr. Aggok Háza”-nak és 100 kor.-ért felhírneműt vett a helybéli izr. korháznak.

A sorozás újabb elhalasztása. Baró Fehérváry honvédelmi miniszter a törvényhatóságokhoz leiratott intézett, mely arról értesít, hogy az idei fősorozás május 1-től június hó 20-ig terjedő időszakra halasztatik el.

Április II. A közoktatásügyi miniszterium intézkedett az április 11-iki ünnep megtartása ügyében. Az 1848-iki törvények szentesítésének évfordulója az idén a husvétli szünidőre esik, amikor az iskolák zárva vannak. Az ünnepet így a szünidőt követő első iskolai napon tartják meg a tanár-testületek és növendékek részvételével.

Adomány. *Kovács* Sándor köles. segélyző egyleti könyvelő ur 1 drb. 10 koronás ipartestületi házrésztgye vissza ajándékozásuért fogadja a testület halás köszönetét.

Felfüggesztett pénzügyi igazgató. Az a hir volt a megyei lapokban elterjedve, hogy *Szűcs* István zombori pénzügyigazgató helyettesét felfüggesztették. Amint értesülünk, ez a hir nem felel meg a valóságnak. Ennek kapcsán azonban hangsúlyozzuk, hogy a zombori pénzügyigazgatóság bajain okvetlenül a legserögöbben segíteni kell.

József Ágost a tornaünnepen. Az országos tornaünnep előreláthatólag valósággal nemzeti ünnep lesz. Az az általános érdeklődés, a mely a pünkösöd e látványossága iránt országos érdeklődéssel, amint értesülünk, ez a hir nem felel meg a valóságnak. Ennek kapcsán azonban hangsúlyozzuk, hogy a zombori pénzügyigazgatóság bajain okvetlenül a legserögöbben segíteni kell.

József Ágost főherceg és neje, *Augusta* főherceggasszony hivatalosan értesítettek a rendezőset, hogy résztvesznek az ünneplényen. A szövetség zászlóját is akkor fogják fölhatolni *s Augusta* főherceggasszony elfogadta ennek a zászlónak az anyaságát. A megkapó látványosságnak mindinkább kibontakoznak a képei. Az ünneplényen kívül különösen érdekes lesz a sportkiállítás, e nemben első kiállítás Magyarországon. Sok külföldi czég is bejelentette már a részvételét s a hazai sportkereskedők szintén nagyban vetélkednek, hogy jó helyet szerezzenek a kiállításban. Az ünnep programját annak idején utczán is árusíttatja a rendezőség.

Tűzoltóegyleti közgyűlés. A helybéli önkéntes tűzoltóegylet március 29-én tartotta meg idei rendes évi közgyűlését. A tárgysorozat legfontosabb pontja az évi jelentés fölolvása volt, mely részletesen beszámolt a múlt évi augusztus 14-én, Egerben megtartott országos kongresszus lefolyásáról és a kiküldött tagok által a tűzoltó-ügy érdekében ott szerzett nagyfontosságú tapasztalatokról. Föltüntetve továbbá a jelentés, hogy az egyeletnek volt a múlt évben 356 pártoló és 51 önk. működő tagja, az utóbbiakat az egylet látja el ruházattal. Volt 5 igazgató-választmányi és 4 hetes-bizottsági ülés. A csapat részéről 18 gyakorlat tartott. Tüzeset hétszer fordult elő és pedig: négy tetőtűz, két keménytűz és a határban egy rétégés. Az egylet vagyona — szerelvények, ruhák és egyéb ingóságokban — ez idő szerint 12500 korona értéket képvisel. A zárszámadást a számvizsgálók megvizsgálták és teljesen rendben találtak. Ezen számadások szerint: rendes pénztári bevétel a megelőző évi 2296 K. 86 f. pénztári maradvánnyal együtt 4854 K. 86 f. Kiadottat 3214 K. 64 f. A jutalmi-alap 616 K. 10 f. Beruházási-alap 975 K. 08 fl. Betegsegély-alap 975 K. 08 f. — A közgyűlés az évi jelentést tudomásul vette.

Viczinális vasut Duna-Pataj és Baja között. Teleki József gróf nagybirtokos, a Kun-Szt.-Miklós és Duna-Pataj közt már a múlt nyáron befejezett viczinális vasutvonalat Dunapatajtól tovább szándékozik vezetni egész Bajáig, még pedig a következő községek érintésével: Dunapataj, Kalocsa, Homokmező, Miske, Hajós, Nemes-Nádudvar, Sükösd, Érsekcsanak és Baja. Teleki gróf e czélból az érdekelt legnagyobb községben, Kalocsán értekezletre hívta meg a községi képviselőket, kik az életrevaló tervet örömmel fogadták.

Sikkasztás. *Lusztig* Zoltán helybéli kézműáru kereskedő *Romoda* Ferencz bajmoki ill. nős segédtel árunkkal elküldte a zombori vásárba, Romoda 320 K. értékű árut adott el és a pénzt állólag elkártyázta. Ellene a feljelentés megtörtént.

Főpróba. A helybéli I. kath. nőegylet mükedelő előadásának főpróbaja vasárnap f. hó 12-én este 8 órákor lesz, melyre jegyek 40 fillérjével kaphatók.

A bajai róm. kath. legényegylet házának megvétele alkalmával kibocsájtott rászjegyekből f. évi március hó 29-én tek. Odobasics Gyula városi tisztviselő ur mint kiküldött hatósági biztos jelenlétében a következő számú rászjegyek soroltattak ki: 1, 8, 10, 16, 20, 44, 45, 48, 58, 59, 74, 84, 109, 111, 140, 148, 157, 173, 181, 190, 198, 232, 244, 298, 301, 307, 366, 375, 383, 385, 386, 387.

Tűz. Özv. *Szeile* Jánosné Elefant-utczai házának egy felszere március 29-én hajnalban kigyullt. A házbeliek eloltották.

Lopások. Március 28-án *Kancsár* Miklós a Király Sándor téglaházánál lévő lakása ablakait betörték és több apróságot loptak el. A tettesek kézre kerültek. — *Kohn* Jakabot 3 drb. libát loptak, melyeket a rendőrség ifj. Volkman Jakob birtokában megtalálták. Ez *Gyurákovics* Mihálytól a tettestől vette. Gyurákovics megszökött. — *Gergely* Benőtől a zárt udvarából f. hó 3-án virradóra 1 mm. szénát loptak.

Első leánykiházasítási egylet m. sz. Ezen intézet XL. rendes közgyűlése március 25-én a tagok élénk részvétele mellett tartott meg. Az évi jelentésből, mely kiemeli, hogy az intézet 1902. kezelési év végével fenállásának negyvenedik évét töltötte be, kivétel, hogy az 1902. üzleti év dacára a nehez kereseti viszonyoknak kedvező és kielégítő volt. Új beiratkozás volt 11,837 jutalék-rész K. 12,001,400 biztosított tőkével; a biztosítási állomány az év végéig K. 46,128,450 volt. Díj- és melléklettel bevétel az elmúlt évben volt kor. 2,285,864-93, tehát 119,368-12 koronával több mint az 1901. évben. Értékpapír kamat, Házber és Takaréketet kamatok címén 372,393-10 K. vagyis, 64371-20 koronával több vételeztetett be mint az elmúlt évben. Kiházasítási jutalék és visszafizetések címén 663,721-97 K. utaltatott ki és 392 kedvezményezett között 956 jutalékrészszel osztik meg, mely között 25 árva kedvezményezett 54,000 kor. összegével foglal helyet. A díjtartalékhoz kor. 1,192,324 csutaltották és ennek összege az 1902. év végéig K. 8,131,691-86 volt. Az újonnan szervezett árfolyamkülömbözeti tartalék 50,000 kor. összegében nagy meglepéssel fogadtattott. A fennmaradó kezelési felesleg K. 165,752-16 az alapszabályok értelmében alapszabályszerű javadalmazások, nászjutalék felemelési alap és külön tartalék tételeire osztandó fel, mely utóbbiak 894,494-48 kor.-ra rügnak. A hivatalnoki nyugdíjalap 107,680-51 K. képvisel, melynek a közgyűlés által 5000 kor. szavatott meg. Tetemes leírások után a mérleg végösszege K. 9,323,257-91 mely végösszege kizárólag realis értékteleket nyeri fedezetét. Az igazgatóság jelentése az előző közgyűlési határozatok végrehajtásáról, a pénzkiszárolt egy részének újban egy kitünő bérház vétele által történt beruházása tárgyában egyhangy helyesléssel tudomásul vettett, ugyszintén néhány újabb biztosítási kombinatio és tabella bevezetése helyeslöleg és tetszéssel fogadtattott. A felügyelő bizottság indítványához képest a mérleg és jelentés egyhangal jóváhagyólag tudomásul vétetik és az igazgatóságnak a felmentvény megadatik, Tanay József és Fenyvesi Adolf tag indítványára pedig az Igazgatóságnak, az összes intézőknek, különösen pedig Schwarz Árnin elnöknek és Kohn Arnold vezérigazgatónak köszönet és elismerés szavattatik. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére kijelöltetnek Hád Ignác és Zádor Alajos tag urak. A felügyelő bizottságnak volt tagjai, ugymint: dr. Alexander Bernát, dr. Simonyi Zsigmond, Héger József, Wertheimer Albert, Seifensieder József és Weil J. Dávid egy év tartamára újbl megválasztattak. Miután meg a márcz. hó 16-án dr. Stamberger Ferencz kir. közgyűző jelenlétében megejtett és a jelentésben foglalt „D” osztályú nyereménykötvények kisorsolására utalás történt, melynek eredményét alább közöljük, az agg elnök lelkes eláttetésével a közgyűlés bezárult, 1675 Braun Mór ur, Budapest, 3281 Szabó Benedek ur, Budapest, 1383 Bindfeld Márk ur, Hatvan, 4504 Büchler Mór ur, Csurgo, 5625 Széklyai Sándor ur, Gyón, 6481 Gintner Áron Salamon ur, Szczucin, 646091 Cseley József ur, Szt.-Gotthard, 3747 Papo Juda Gavriel ur, Sarajevo.

IRODALOM.

A mérégvadás. *Ohnet Györgynek*, a világhirdalom e kiváló jelesének legújabb művét. A *mérégvadás*-t kizárólagos jogon az Egyetértés szerezte meg és nemrég kezdte el a közlését. Ujjonnan belépő előfizetőinek a szencziácios regényé addig megjelent folytatásait ingyen küldi meg az *Egyetértés* és nemskára új czikkországokat is kezd nagynevű szépirodalmi főmunkatársának *Élőtűs* Károlynak a tollából, egy mindnyájunkra nézve nagyérdékű témáról: *Deák Ferencz szerelmei*ről. A haza bölcseinek szívügyeié addig ugyszintén teljesen ösmegettelnek a nagy nyilvánosságra nézve, most mesteri pennájával fogja fölítani irodalmunk e kiváló jeles az *Egyetértésben*. Egyébként is pompás tárczái vannak ennek a mindenképp elsőrendű magyar lapnak, a mely a nemzet nagy politikai küzdelmé-

ben előljár és e harcban szövetségesül bírja *Kossuth* Ferenczet, a függetlenségi és 48-as párt vezérét, a ki tudomás szerint az *Egyetértés* fémunkatársra és cikkire csak oda írja. E nagy politikai hivatása mellett híradó kötelességét is úgy teljesíti az *Egyetértés*, a hogy csak modern nagy lap teheti. Bőséges hírovattal, a legjobb értesülésekkel. Az *Egyetértés* előfizetési árai: egy hónapra 1 ft. 80 kr., negyed évre 5 ft., félve 10 ft. Államtisztviselők, papok, lelkészek, tanárok, tanítók, vasuti és magánhivatalnokok kedvezményesen áron kapják: egy hónapra 1 ft. 20 kr.-ért, negyedévre 3 ft. 50 kr.-ért, félve 7 ft.-ért. Hasznos olvasmányul a ház asszonya kedvezményesen kaphatja a *Divatszalon*t is, mint az *Egyetértés* előfizetője sokkal olcsóbban: negyed évre 1 ft.-ért. Az előfizetési pénz (legezelszerűbben postautalványon) az *Egyetértés* kiadóhivatallá küldendők. (Budapest, IV. Várnegyecz-utca 11. szám.)

CSARNOK.

Barátom halálára!

1903. január 12-én.

*A fekete halál kaszával érintett,
Eragadta tölünk a mi szeretettünket!
Átkozott légy Halál, kit mindenki gyűlöl,
Aggódnak, rettegnak, borzadnak jöttötöl!*

*Nincs többé... angyal lett... Itt hagyta el bennünket,
Szüleid, rokonid, barátid, mindenki szíve,
Elvitted anyádnak, apádnak reményét,
Itt hagyta el tédnek fájdalmas emléket!!*

*Koporsódban fekszel halványan, csendesen...
Kérdez számarra mért nem felelsz nekem?
Mért nem néssz veám, mért vagy hideg hozzám?
Egyetlen egy szót még, édes, jó Bendikám!!!*

*Itt tudsz hagyni engem, kit nagyon szeretted,
Kivel minden napon úgy elbeszélgetted?
Ki előtt feltártad, mi szívedet nyomja!...
Esdéklő számarra nem mozdul meg ajka!*

*Boldogságos arccsal, fekszik mozdulatlan,
Szébb világban van már: a szép mennyországban.
Emléket mit hagyott: domború sírhalmot,
Feje felett fejfa, szívünkben síraltom!*

*Drága, jó Istenem, hozzád fohászokodok:
"Nyugodjék békében felejtlen barátom!"
Igy akartad Te ezt, Te ezt így rendeléd,
Megnugszunk sorsunkban, Te adtad s elvived!*

Lukács Béla.

Törvénykezés.

Hamis bukásért két évi börtönrre ítél volt bajai kereskedő.

Marosi (Mittler) Lipót bajai üveg- és porcellán kereskedő cég tulajdonosa 1901. április 15-én csődöt kért maga ellen. A csödeljárás során felmerült terhelt körülmények folytán a királyi ügyészség a Btkv. 415. §-sa 1. pontjának 1. tételé szerint büntetendő és a Btkv. 414. §. 1. pontjába ütköző és ezt a szakaszpontra többszörösen megsértő család bukás büntette miatt fennnevezett ellen vádat emelt azon alapon, hogy az 1901. évi ápril 15-én Baján csődbe jutván, 61,230 kor. 25 fillér erejéig tényleges kárt okozott hitelezőknek, hogy áruvagyonát elrejtette, hogy a Bajai Kölesönök Segélyzőegyletnél volt részjegyeit aktív vagyonából félretette, hogy jóval 4000 koronát meghaladó mennyiségben hitelezők megkárosítására üzleti árúit értéken alul elidegenítette, hogy Marosi Adolfnak 2591 kor. 64 fillér tartozását elengedte, továbbá a Btkv. 414. §-ának 3. pontjába ütköző ugyanezen büncselekmény család bukás büntette miatt azon alapon, hogy fizetése képtelensége tudatában 1901. márczius 31-én Mészáros Katalin hitelezőjét 3555 kor. 55 fillér kedvezményes fizetés teljesítése által a többiek rovására kielégítette.

Mult szombaton fejezte be a szabadkai kir. törvényszék büntelő tanácsa ezen ügyben a fő-tárgyalást. A tanács elnöke *Szerdahelyi* Sándor, szavazó bírák dr. *Ernuszt* Gyula és dr. *Fübián* Aladár, törvényszéki bírák, jegyző *Lipóczy* László törvényszéki jegyző voltak. A vádhatóságot dr. *Jócsis* Milorád kir. alügyész képviselte, vádlottat dr. *Bruck* Samu bajai ügyvéd védté.

Vádlott még 1896-ban kezdett üzletet, de csak 1898-ban jegyeztette be magát. Az üzlet eleinte jól ment, de később raktára leégett, mely alkalommal igen sok áru megsemmisült és bár 7400 kor. biztosítási összeget kapott, de ennél sokkal nagyobb kárt szenvedett. 1901. április 6-án a Mészáros-fele ház, amelyben az üzlethelyiség volt, összeomlott és neki 48 óra alatt ki kellett költöznie, minek folytán a raktárban és udvarban elhelyezett sok áru elpusztult és sokat el is loptak. Miután pedig hitelezői is szorították, hitelt pedig nem igen kapott, 1901. április 15-én saját kérelmére csődöt nyitottak ellene.

A leltározás alkalmával 12,000 kor. értékű árukészlet maradt és 4000 korona követelés, ezen aktívakkal szemben 78,000 korona követelés állott fenn, minél fogva a hitelezők két tized százalékot

kaptak. Vádlottnak 1898-ban az üzleti mérleg alapján 1146 ft. vagyona volt, de már ekkor 17,000 ft-tal tartozott háziasszonyának, tehát passzív volt és mindazonáltal 1899. január 1-től a csődniytásig árúknak 94,000 korona, készpénzben pedig 17,000 kor. köcsönt vett igénybe.

Mindezen körülmények, továbbá az árúknak a csődniytás előtti elköttyavetyelése és egyes hitelezőknek előnye részesítése, továbbá 3000 kor. követelés elengedése a tárgyalás során bebizonyítást nyertek, miért is a kir. törvényszék vádlottat a család bukás büntetében bűnösnek monodta ki és ezért őt két évi börtön-büntetésre ítélte.

Az ítélet ellen ugy az ügyész, valamint vádlott és védője felebbezet jelentettek be.

Apagyilkosság Garán.

(Esküdtszéki tárgyalás.)

Mult évi december hó 16-án este a Baja város közelében levő Gara községben Müller József mezőirt 18 éves Antal nevű fia agyonlötötte. Az öreg ugyanis a nagy koresmában iddógált, a hová fia elment érte. Utközben ezvakodni kezdtek és az öreg a fiát pofonlötötte. Reggel 3 órakor az istállóban, a hol az öreg Müller az éjszakát lötölte, a gonosz flu egy nehéz furkós bottal neki esett atyjának és ugy föbe ütötte, hogy az menten összerogyott.

A vizsgálatot idközben kiterjesztették Müller József idösebb fia ellen is, a ki ellen szinten terheltó adatok merültek föl.

Az új esküdtbírosági cyklusnak m. hó 30-án ez volt az első tárgyalása.

Az esküdtbíroság elnöke dr. Polgár József, szavazó bírái Marián Miklós és dr. Kovács Gyula, jegyzője Pánczél Zoltan voltak a vádhatóságot dr. Eperjessy Béla kir. ügyész képviselte, vádlottakat dr. Blau Géza és dr. Kertész Ignác védtek.

Az esküdtbíroság tagjaiul id. Frankl István, Mikló Henrik, dr. Vérey Emil, Csóvics György, dr. Vojnicz Hajdu József, Somogyi Gyula, Schwarez Péter, Fierst István, Gugáovics Máté, Mérey Ágoston, Pirincezer Vilmos és Horváth Kálmán; póttagokul pedig Barlek Károly és ifj. Birkás József sorsolttak ki.

Elsőnek Müller Antal elsőrendű vádlottat hallgatták ki, aki beismerésben van. Müller József azonban a vádat tagadja.

A bizonyító eljárás során beigazoltatik, hogy Müller Antal és József apjukat, ennek házámal az istállóban ütöték agyon. A vád- és védbeszéd meg-hallgatása után az esküdték Müller Antalt és Józsefet felmenő ágban rokonon elkövetett szándékos emberölés büntetésében mondották ki bűnösnek, mire a törvényszék meghozta az ítéletet, a mely szerint *Müller Antalt 10 évi, Müller Józsefet pedig 12 évi fegyházra ítélte a 92. §. alkalmazása mellett.* A védők a minősítés miatt semmisségi panaszszal éltek, azzal az indoklással, hogy az az esküdtékhez tartozik. A törvényszék a semmisségi panaszt elutasította, a mi ellen a védők felfolyamodással éltek.

KÖZGAZDASÁG.

A Triesti Általános Biztosító-Társaság

(Assicurazioni Generali)

f. é. márczius hó 18-án tartott 71-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1902. évi mérlegnek.

Az előtünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1902. december 31-én érvényben volt **életbiztosítási tőkeösszegek** 611,558,220 kor. 13 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 27,001,880 korona 96 fillérré rугtak. Az **életbiztosítási osztály díjtartaléka** 13,024,702 kor. 24 fillérré 160,189,849 korona 13 fillérré emelkedett.

A **tűzbiztosítási ághban** a díjbevétel 12,271,371,385 korona biztosítási összeg után 20,219,214 korona 97 fillér volt, míből 9,132,779 korona 87 fillér viszont-biztosításra fordítottatik úgy, hogy a tiszta díjbevétel 11,086,435 korona 10 fillérré rугott, mely összegből 7,881,010 kor. 61 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitettt át; a díjtartalék tehát a tiszta díjbevétel 71.10%-át teszi el. A jövő években esedékesse való díjkötélevények összege 82,371,684 korona 24 fillér.

A **szállítmánybiztosítási ághban** a díjbevétel kelt 4,316,155 korona 18 fillért, mely a viszont-biztosítások levonása után 1,457,860 korona 40 fillérré rугott.

A **betöréses-lopás elleni biztosítási ághban** a díjbevétel 363,700 korona 26 fillért tett ki. **Károkért a társaság 1902-ben 25,473,446 korona 68 fillért folyósított.** Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta karok fejében 742,014,072 korona és 65 fillérrnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből **házakra 138,794,885 korona 03 fillér** eszik.

A **nyereség tartalékok** közül, melyek összege **20,313,106** korona 94 fillérré rугnak, különösen kiemelendők; az alapszabály szerinti **nyereségtartalék**, mely 5,250,000 koronát tesz ki, az

értékpapírok árfolyamingadozására alakított tartalék, mely a 3,729,624 korona 17 fillér külön **tartalékkal** együtt 14,010,830 korona 16 fillérré emelkedett, továbbá felemlítendő még a 160,000 koronára rугó **kétes követelések tartaléka.** Ezen kívül fennáll még egy 726,138 korona 39 fillért kitevő **külön alap**, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve az idei átutalások folytán 190,319,427 korona 11 fillérről **208,632,918** korona 73 fillérré emelkedtek, melyek következöképen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálog követelések	33,144,493 K. 62 f.
2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök	18,600,000 K. 19 f.
3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök	682,782 K. 13 f.
4. Értékpapírok	141,290,011 K. 09 f.
5. Tárcaaváltók	1,035,953 K. 91 f.
6. A részvényesek biztosított adóselevei	7,350,000 K. — f.
7. Bankokkal levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával	6,529,676 K. 79 f.

összesen: 208,632,918 K. 73 f.

Ezen értékekéből **43 millió korona magyar értékekre esik.**

HIRDETÉSEK.

A sörház-utezában levő és tulajdonomat képező **Kohn Samu-féle házban**

egy nagy utczai és két

kisebb udvari lakást

folyó évi május hó 1-től **bérbe**

kiadók.

Dr. Bruck Samu

ügyvéd.

668/1903. szám.

Hirdetmény.

A Ferencz-csatorna részvénytársulat értesíti a t. cz. hajózó-közönséget, hogy az 1902. évben érvényben volt szállítási díj-szabását a folyó évre is érvényben tartja. Érvényben maradnak mindazon díjzsalállítások is, a melyek a mult évben kibocsáttott pótfüzetben fel vannak sorolva azon további díjzsalállításal, hogy a szorosabb értelemben vett belforgalomban a IV-dik áruosztálýnál a díjakból és pedig úgy a hajózási, mint vándíjakban 10%-o díjmérés-klélt adunk.

Kis-Sztapár, 1903. ápril hó 1-én.

A Ferencz-csatorna részvény-társulat Üzletigazgatósa.

1202. szám.

tkv. 1903.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. telekönvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést *Hesser Gyula* bajai ügyvéd által képviselt *Reich Farkas fia* bajai cégnek *Klaszán Józsefné Sztipics Petronella* bajai lakós elleni ügyben 82 kor. 20 fl. tőke ennek 1902. július hó 12-ától járó 5% kamatai 18 korona 20 fl. ezuttal és a még felmerülendő költségeknek nemkülömben esztalokozott Bajai takarékpéntzár 69 kor. 40 fl. öz. Milassevits Mártonné szül. Nagy Sarolta 250 kor. Reich Bernát bajai lakós 48 korona 90 fl. Neuvirth R. bajai cég 30 korona 74 fl. tőke és jár iránti követelésük kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144. és következő §§-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó a bajai kir. járásbíroság területén levő

1. A bajai 453. számú betétben végrehajtást szenvedett nevéni I.-2. sorsszám 622, 623 hrszám homokváros Tavaszc-utca 327. számú ház és kertre 1460 kor.

2. ugyanott ugyanannak nevéni felvett + 1 sorsz. 6573 hrszám Petőfi dűlő 954 négyzógölnyi szőlőre 258 kor. és 3. ugyanott, ugyanannak nevéni felvett + 2. sorsz. 6852. hrszám Petőfi dűlő 1390 négyzógölnyi 72 korona 10 fl. szőlőlézsmaváltsággal terhelt szántóra 89 korona kikáltási árban ezenel elrendeli és annak Baján a tkvi árverési helyiségben 1903. évi április hó 21-ik napjának délután 3 óraját kitűzi, a midőn a fenebb körülirt ingatlan kikáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirokban a kikűldött kezehez tegyék le.

A kir. bíróság mint tkvi hatóság.

Baján, 1903. évi február hó 4-én.

Romátka,

kir. aljárásbíró.

Számos beszélő-
készülék létezik
de

csupán egy **GRAMMOPHON!**

Grammophon

beszél és enekel: magyarul, francziául, angolul, olaszul,
oroszul, horvátul, szerbül, csehül, németül stb.

Katalógusokat és legújabb lemez-jegyzéket ingyen és bérmentve.

Valódi csakis akkor, ha a hirdetésünkben feltüntetett „iróangyal” védjeggyel van ellátva.

„GRAMMOPHON” WEISS H. ÉS TÁRSA

Budapest, Károly-körút 2.

Részletfizetés
engedélyeztetik.

A lemezekre kiváló művészek énekei vettek fel. Minden helyen képviselőik kerestetnek.

FISCHER PÁL

NŐI- FÉRFI- ÉS GYERMEK- DIVATÁRÚHÁZA

BAJÁN.

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség szíves tudomására juttatni, hogy

15 év óta főnálló

női-, férfi- és gyermek-

divatárúházam

több árúezikk hozzáátételével megbővítettem, ugyanis nagybani **Blouse árusítást** vezettem be, kezdve a legegyszerűbb **házi-blousoktól** a legdiszesebb kivitelig, melyek ott helyben próbálva és azonnal megigazítva kézbesítetnek.

Azonkívül **eső- és napernyők** új gyártását, úgy színes mind feketébe, elvállalok minden szakmába vágó **javításokat**, melyek pontosan és gyorsan saját műhelyemben eszközöltetnek.

Tetemes kibővített **férfi- és gyermek kalapok nagy raktáromra** vagyok bátor a nagyérdemű közönség szíves figyelmét felhívni.

Habig kalapok egyedüli elárúsító helye.

Stiglitz és Unger-féle **fehérnemű, menyasszonyi kelengyék** egyedüli elárúsítása czégem által eszközöltetnek.

Mint hogy több évi működésem alatt volt alkalma a nagyérdemű közönségnek pontos és szolid kiszolgálásomról meggyőződést szerezni, jövőben is azon leszek, hogy vevőimet minél olcsóbban juttassam első rendű áruk beszerzéséhez, mely tények valóságáról mielőbbi meggyőződést szerezhetnek, kérem minél számosab megrendeléseiket és szíves további pártfogásukért újabb vállalatomba is esedezve, maradtam

kiváló tisztelettel

FISCHER PÁL.

Értesítés.

Van szerencsém a helybeli és vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy

férfi-szabó
üzletemben

nagy választékban kaphatók mindennemű **tavaszi és nyári szövetek**, melyeket mérték szerint a legújabb divat szerint a legolcsóbb árban készítek.

Továbbá raktáron lartok saját készítményű **uri ruhákat és tavaszi felöltöket** a legszebb és legdivatosabb kivitelben.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Hirschler Miksa

férfi-szabó.

Egy tanoncz felvétetik fizetés mellett.

1274. szám.
tkv. 1903.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közli, hogy az árverést **Dr. Bruck Samu** bajai ügyvéd által képviselt **Pichler Jakab** esávolvi lakósnak, **Tuchardt Józsefné** bikityi lakós elleni végrehajtási ügyében 440 kor. 15ke, ennek 1901. évi június hó 5-től járó 6% kamatai 54 kor. 80 fl. eddigi 29 kor. ezuttal és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. t.cz. 144. és következő §§-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó a bajai kir. járásbíróóság területén lévő a bikityi 1324. számú betétben A I. 1. sorszám 248. hrszámú kert a beltelekben 86. négyyszögöl területű és A I. 2. sorszám 249. számú ház 489. ó. i. szám alatt udvarral a beltelekben 70 négyyszögöl területű **Tuchardt Józsefné** szül. **Tuchardt Magdolna** nevén lévő ingatlanságra 1224 korona kikiáltási árban azonnal elrendeli és annak Bikity községében 1903. évi április hó 22-ik napjának d. e. 10 óráját kitézi, amidőn a fenebb körülírt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirokban a kiküldött kezéhez tegyék le. A kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság.

Baján, 1903. évi február hó 7-én.

Temmer,
kir. járásbíró.

Többféle
asztaloszerszám

igen jutányos áron

EALDÓ

Bernhart Ferencznénál

Szent János-utca (József város.)

Le Griffon

valódi francia

szivarkapapir és füvelty.

Kapható minden jobb kereskedésben.

Minden kéményre alkalmazható

egyszerű, tartós, olcsó

kapható:

ösz. Spitzer Simonnénál.

minden kéményt megjavít
megakadályozza a füst visszacsapódását.

Olcsó selymek

a legfinomabbig, utolérhetetlen nagy választékban, utcai, társasági és menyasszonyi öltözékek részére. Remek foulardsok méterenkint 1 korona 20 fillértől kezdve, méterenkint és ruhánként kaphatók postadíj és vámmentesen. Minták bérmentve. — Levéldij 25 fillér.

Selyemszövetgyár Union

GRIEDER ADOLF ÉS TÁRSA ZÜRICH P. 24.

kir. udvari szállítók

(SVAJ CZ.)

Triesti Általános Biztosító Társaság

(ASSICURAZIONI GENERALI)

Budapest, V., Dorottya-uteza 10. szám.

A „Közgazdaság” rovatban közöljük TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG,

a legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk

mérlegének főbb számadatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, a ki e czélból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítvány-, üveg-, betöréses-lopás- és harangtörés és repedés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a „Magyar jég- és viszontbiztosító r-t”, valamint baleset elleni biztosításokat az „Első o. általános baleset ellen biztosító társaság számára.

A bajai főügynökség:

Bajai kereskedelmi és iparbank.

Élőkerítés

Gleditschia csemeték és magvak

Ezer darab két éves csemete ára 6 forint, elegendő kétszáz méter kerítés örökítéséhez.

A csemeték 2 éves, 1 méter magas, botvastagságúak. Óriási tövisű, igen gyorsan fejlődő sövény-növény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nem hogy ember, de semmiféle állat, még apró nyulak sem hatolhatnak át. Nagyobb és kisebb birtokok, hegy-községek, legelők, udvarok, majdok, kertek, temetők stb. stb. a legelősebben egyszerűsmindenkorra kulcsal zárhatóan kerithetők körül. Főelőnye még az is, hogy egész május közepéig a legjobb eredménnyel ültethető. Minden rendelkezhez rajzokkal ellátott útítési és kezelési utasítás mellékeltek.

Bővebb tájékozás végett szíves fónyomatu díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzékek kivül egy oly könyvet kap ezzel, ki czímét egy levelező-lapon tudatja, hogy ninesen az a ház vagy család, ahol annak tartalmát hasznosra ne fordítanák, városn, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Czím:

Érmelléki Első Szőlőoltvány-Telep.
Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

15 hektoliter tiszta törköly-pálinka

eladó

Walter Józsefnél Császártöltésen.

A Richter-féle Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált hájiszer, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghűlésnél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban „Horgony” védjeggyel és a „Richter” ozegjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.**

Richter F. Ad. és társa,
csész. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

JEGYZÉKE az
50,000 nyereménynek.

Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben:

1.000,000 korona.

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és készpénzben fizetendők.

Korona	jutalom	nyer. á
60000	1	1
40000	1	1
20000	1	1
10000	1	1
9000	1	1
8000	1	1
7000	1	1
6000	1	1
5000	1	1
4000	1	1
3000	1	1
2500	1	1
2000	1	1
1500	1	1
1000	1	1
500	1	1
300	1	1
200	1	1
170	1	1
130	1	1
100	1	1
80	1	1
40	1	1
3	1	1
437	1	1
803	1	1
1528	1	1
140	1	1
34450	1	1
4850	1	1
4850	1	1
100	1	1
4350	1	1
3350	1	1

55,000 nyer. és jut. kor.összegeben 14.459,000

Kiváló szerencse

TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.

Tíz millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

110,000 sorsjegy 55,000

PÉNZNYEREMÉNYNYEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen Tizennygy millió 459.000 koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétjei a következők:

egy nyolczad (1/8) frt —.75 vagyis 1:50 korona
egy negyed (1/4) frt 1.50 vagyis 3.— korona
egy fél (1/2) frt 3.— vagyis 6.— korona
egy egész (1) frt 6.— vagyis 12.— korona

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében küldjük szét. Hivatalos tervzet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

folyó évi április hó 20-ig

bizalommal hozzánk küldeni,

Török A. és Tsa.

BANKHÁZA

Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték osztályai:

Főüzlet: VI. Teréz-körút 46 a.
Fiókok: 1. Váci-körút 4.
" 2. Múzeum-körút 11.
" 3. Erzsébet-körút 54.

Rendelőlevél levágandó Török A. és Társa bankháza Budapest.

Kérek részemre I. osztályu magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervzettel együtt küldeni.

Az összeget kor. összegeben, } utánvételezni kérem }
} postautalvánnyal küldöm }
} mellékelem bankjegyekben (bélyegekben) } A nem tetsző törlendő.

Pontos czím:

A „BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.

KAZAL JÓZSEF
KÖNYVNYOMDÁJA BAJÁN, BÁRÓ EÖTVÖS JÓZSEF-UTCZA.

A „BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.

Mindennemü könyvnyomdai munkák a legszebb kivitelben elvállaltatnak u. m.:

könyvek, folyóiratok, ügyvédi- és kereskedelmi nyomtatványok.

NÉVJEGYEK. ELJEGYZÉSI KÁRTYÁK. SZÁMLÁK. LEVÉLPAPIROK. FALRAGASZOK. LEVÉLBORITÉKOK. KÖRLEVELEK. GYÁSZJELENTÉSEK. ÁRJEGYZÉKEK.

LAKODALMI MEGHIVÓK.

Báli meghívók a legizlésesebb kivitelben olcsó áron készítettnek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A „BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.

Hirdetések olcsó áron felvétetnek.
Községi nyomtatványok raktáron tartatnak.

A „BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.